

Primljen 8. 1. 2009.

PRIKAZ MEĐUNARODNOGA SKUPA ACCENTS 2008, ŁÓDŹ 12-14 PROSINCA 2008.

*Višnja Josipović Smojver **

Filozofski fakultet, Zagreb

ACCENTS 2008: INTERNATIONAL CONFERENCE ON NATIVE AND NON-NATIVE ACCENTS OF ENGLISH

Poljski sveučilišni grad Łódź nakon stanke od jedanaest godina bio je domaćin drugom po redu međunarodnom skupu o izvornim i neizvornim akcentima engleskoga jezika. Skup se održao u vrijeme kada postaje očito engleski jezik postaje na svim razinama međunarodne komunikacije globalni jezik, tzv. *lingua franca* praktički cijeloga svijeta.¹ Lingvisti Odsjeka za engleski jezik Sveučilišta u Lođi osjetili su potrebu da nakon više od cijelog desetljeća ponovno sazovu stručnjake, pretežno fonetičare i angliste s najrazličitijih govornih područja, kako bi na ovom skupu iznijeli svoje nove znanstvene spoznaje o novonastalim i tek nastajućim izgovornim varijantama engleskoga jezika širom svijeta.

Raspon tema o kojima se raspravljalo bio je širok i obuhvaćao je: varijante izvornih engleskih akcenata; varijabilnost neizvornih akcenata engleskoga; kontinuum od izvornog do neizvornog akcenta; standardne i referentne akcente u poučavanju engleskoga kao stranog jezika; neizvornu upotrebu i učenje engleskog izgovora; aktualna socio-fonetska pitanja vezana za globalizaciju engleskoga; metodologiju izučavanja stranog akcenta te pedagoške implikacije spoznaja iz svih navedenih područja. Organizatorica skupa bila je profesorica Ewa Waniek-Klimczak, pročelnica Odsjeka za engleski jezik Sveučilišta u Lođi. U organizacijskom odboru je bilo sedmero istaknutih stručnjaka uz Švedske, Njemačke, Poljske i Ujedinjenog Kraljevstva. Skup je trajao tri dana i održavao se u prostorijama Sveučilišnog konferencijskog centra grada Lođa. Pored stručnog dijela skupa organizatori su se potrudili ponuditi i bogat program turističkih, kulturnih i kulinarskih događaja, koji su se odvijali uglavnom u večernjim satima ili u stankama između službenoga dijela skupa, odnosno ujutro prije otvaranja skupa, za one sudionike koji su stigli ranije.²

Skup je otvorila i otvorenju je predsjedavala organizatorica skupa, Ewa Waniek-Klimczak. U početnoj sesiji održana su dva opširnija izlaganja. Prvo izlaganje bilo je o pojavi socijalnih varijanti engleskoga u Gani, trajalo je 45 minuta, a autori su bili Magnus Huber i Thorsten Brato. Zatim je uslijedilo i izlaganje Włodzimierza Sobkowiaka o izgovoru engleskoga u 'drugom životu'. To je bilo prvo konferencijsko izlaganje svih vremena o

* Višnja Josipović Smojver, Filozofski fakultet, Zagreb; e-mail: vjosipov@ffzg.hr

engleskome jeziku stanovnika virtualnog svijeta elektroničkih igara, utjelovljenih u tzv. avatarima. Po aktualnosti i novosti teme kao i po načinu izlaganja ovaj doprinos poljskog anglista bio je izvrstan i opravdano mu je dodijeljeno 90 minuta, za vrijeme kojih je ujedno i zabavio auditorij i zaključio uvodni dio skupa.

U drugom bloku izlaganja prvoga konferencijskog dana, kojim je predsjedao Włodzimierz Sobkowiak, bilo je riječi o izgovornim obilježjima škotskoga engleskog (Schützler), engleskoga s japanskim akcentom (Makino), poučavanju engleskoga za govornike španjolskoga (Rosado) te o poučavanju izgovora stranog jezika općenito (Pawlak). Kao i u svim sljedećim sesijama, za izlaganja je bilo predviđeno vrijeme od trideset minuta, od čega je pet minuta bilo posvećeno diskusiji.

Drugi konferencijski dan započeo je prezentacijom socio-fonetskog istraživanja percepcije muških i ženskih glasova poljskih autorica Jolante Szpyra-Kozłowska i Ilone Pawlak. Sesijom je predsjedavala Linda Shockey, a osim navedenoga socio-fonetskog izlaganja tu je održano i izuzetno zanimljivo izlaganje autora Schane Walshe o stereotipima irskog akcenta u holivudskim filmovima. Autor je kao izvorni govornik irskog engleskog i kao istaknuti stručnjak za fonetiku engleskoga na zabavan, ali vrlo stručan način ukazao na apsurdnost postojećih stereotipa u poučavanju glumaca pojedinim izvornim akcentima za potrebe filmskih uloga. Analizirao je priručnike koji za tu svrhu postoje na tržištu i prezentirao rezultate istraživanja koji pokazuju da je u većini slučajeva riječ o širenju stereotipa koje izvorni slušači doživljavaju kao potpuno neprirodan i komičan engleski izgovor.

Sljedećem bloku izlaganja ponovo je predsjedavala Linda Shockey. U toj skupini bilo je riječi o stranom akcentu u engleskome izgovoru hrvatskih govornika (Josipović-Smojver); o izgovoru engleskoga s vijetnamskim akcentom (Cunningham); o engleskome stranaca u Irskoj (Murphy) te o stranom akcentu u engleskome kao trećem jeziku (Wrembel). Popodnevni dio skupa odvijao se u dvije sesije. U sesiji A mogla su se čuti izlaganja o obilježjima govora Baracka Obame (Romieniecka); o novijim trendovima u razvoju akcenatske strukture engleskih složenica (Levina); o pojavi nazalnih samoglasnika u engleskim posuđenicama u poljskome (Sklema-Litwin) te o varijabilnosti izgovora vokala u američkom engleskom. (Ostalski). U sesiji B su se istovremeno održala predavanja o primjeni pravila vokalske redukcije kod poljskih studenata engleskoga (Gonet, Szpyra-Kozłowska i Świeciński); o reduciranom obliku engleskoga prijedloga 'to' u engleskome s poljskim akcentom (Porzuczek); o govornoj brzini i stankama u neizvornom govoru (Czwenar) te o usvajanju engleskog izgovora općenito kod poljskih studenata engleskoga (prikaz longitudinalnog istraživanja, Nowacka). U večernjoj sesiji sudionici skupa koji se nisu odlučili za turističku šetnju Łódzom imali su priliku prisustvovati sesiji posvećenoj diskusiji o ritmu, u okviru koje su bila održana četiri izlaganja: o završnom obezvučenju u engleskome (Gonet), o vokalskoj duljini u govoru bilingvalnih govornika engleskoga i poljskoga (Rojczyk); o izokroniji na razini riječi u engleskome (Ciszewski) te o najnovijim istraživanjima o varijabilnosti engleskoga ritma (Waniek-Klimczak i Gralińska-Brawata).³

Završni dan skupa *Accents 2008* obuhvatio je dvije sesije. Objema je predsjedavao Jan Majer i u svakoj od njih održana su po tri izlaganja. U prvoj sesiji je bilo riječi o izgovornim modelima engleskog izgovora u Švedskoj (Cunningham); o stavu Mađara

prema britanskoj i američkoj varijanti engleskoga (Balogh) te jorkširskome akcentu kao primjeru jezične varijacije (Ledyaeva). Podnevna sesija započela je izlaganjem Riasa van den Doela o razlikama u percepciji stranog akcenta između britanskih, irskih i američkih izvornih slušača. Ovo je predavanje izazvalo živahnu diskusiju, za koju se može reći da sažima cijeli skup. U toj diskusiji eksplicitno se razvila kontroverzija koja je implicitno bila prisutna tijekom cijeloga skupa. Riječ je o vrlo aktualnoj lingvističkoj opreci između dvaju stavova prema ulozi i statusu novonastalih varijanti engleskoga jezika u poučavanju engleskoga. Ona je inače poznata kao kontroverzija Kachru-Quirk, prema dvama lingvistima koji zastupaju suprotstavljena mišljenja. Prema Kachruu, takve novonastale neizvorne varijante, kao primjerice engleski kakav se govori u Sri Lanki, trebaju biti službeno priznate kao modeli poučavanja engleskoga. Nasuprot Kachruu, britanski lingvist Quirk takve varijante smatra devijacijama u odnosu na izvorni standard i kao takvima neadekvatnim modelom u poučavanju engleskoga kao *linguae francae* međunarodne zajednice. Kao što se moglo i očekivati, na ovom se skupu moglo čuti argumenata u prilog i jednom i drugom suprotstavljenom stavu, ali kontroverzija ostaje nerazriješena. Preostala dva izlaganja bila su usredotočena na slušače engleskog (Nowacka), odnosno na obilježja akcenta engleskoga u nastajanju, euroengleskoga (Bryla). U prvome su se uspoređivali poljski (neizvorni) i engleski (izvorni) ocjenjivači engleskog izgovora, a u završnome izlaganju skupa *Accents* 2008 na temelju empirijskog istraživanja izdvojena su zajednička obilježja deset neizvornih europskih akcenata engleskoga. To je izlaganje bilo i najprikladniji zaključak skupa, jer je završilo postavljanjem pitanja o eventualnom nastanku nekakvoga neutralno europskoga engleskog, koji bi sadržavao obilježja raznih neizvornih akcenata i koji bi bio prihvaćen kao *lingua franca* u europskom kontekstu.

Ako bismo međunarodni skup *Accents* 2008 htjeli ocijeniti u nekoliko riječi, ključne riječi bile bi: poticajnost, aktualnost, dobra organizacija i gostoljubivost ili, jednom riječju, uspješnost.

